

DATUM
2003-02-12
ERT DATUM

BETECKNING
640-154-2003
ER BETECKNING

Till Regeringen
Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Budgetunderlag för år 2004

Statens historiska museer överlämnar härmed sitt budgetunderlag för år 2004. I budgetunderlaget anmäls de frågor som vi bedömer förutsätter ändringar i anslaget till myndigheten, eller i övrigt är av en sådan karaktär att de bör underställas regeringen. Dessa frågor är:

1. Statens historiska museer: Eftersatt underhåll.
2. Statens historiska museum: Fortsatt utveckling av museipedagogiken.
3. Statens historiska museer: Behov av ökad låneram och återställande av nivån för anslagskrediten.

I budgetunderlaget för år 2003 anmälde Statens historiska museer bl.a. frågor om eftersläpningar och otillfredsställande bevarandesituation, behov av förstärkt FoU samt behovet av förenkling, prioritering och förtydligande av myndighetens styrdokument. Dessa behov kvarstår men upprepas inte i denna framställan.

Hemställan

Med hänvisning till de motiveringar som redovisas i det följande hemställer Statens historiska museer att

- regeringen för år 2004 engångsvis anvisar 42 miljoner kronor, alternativt förstärker anslaget med 5,3 miljoner kronor årligen under tio år för att klara en ökad hyreskostnad för eftersatt underhåll
- regeringen för år 2004 i nivåmedel anvisar 2 miljoner kronor för fortsatt utveckling av museipedagogik
- regeringen från år 2004 utökar myndighetens låneram med 5 miljoner kronor samt återställer nivån på anslagskrediten till 3%.

(Förhandling har skett med de fackliga organisationerna.)

Beslut i detta ärende har fattats av styrelseordföranden Bengt Rydén och styrelseledamöterna Anna Berger Kettner, Dick Harrison, Kristina Josefson, Maria Malmlof, Per Wadman och Erik Wegraeus. Föredragande har varit överintendenten Kristian Berg.

STATENS HISTORISKA MUSEER

Bengt Rydén

Kristian Berg

1. Eftersatt underhåll

Statens historiska museums (SHM) huvudbyggnad stod klar för invigning år 1943. Att bygga och inreda ett nytt nationellt museum mitt under brinnande krig framstår idag som en exceptionellt stark politisk markering av verksamhetens betydelse. Den kvalitet som byggnaden därför försågs med har under 60 år visat sig hålla förvånansvärt bra. Dessvärre har underhållet och nödvändiga investeringar för att modernisera byggnaden under dessa decennier varit närmast obefintligt. Resultatet är idag en byggnad med så stora behov av underhåll och upprustning att den i delar måste anses som förfallen. Därmed är dess representativitet som ett av Sveriges viktigaste monument över historia och med landets värdefullaste föremål från vår äldsta historia närapå en skamfläck. Med nedfallen puts, flagnande färg och otidsenlig miljö, vittnar Historiska museet idag om årtal av försummelse. Signalen till såväl inhemska som internationella besökare kan inte missförstås – historia är inte viktigt och kulturarvet behöver inte ägnas omsorg. Behovet av akuta insatser för att restaurera såväl interiörer som exteriörer framstår därför som absolut nödvändiga.

SHM tillämnar, efter beslut av regeringen, sedan år 2002 så kallad kostnadshyra. Detta innebär i praktiken att alla kostnader för underhåll och modernisering faller på hyresgästen. Även sådana som är ett resultat av decenniernas eftersatt underhåll. Under år 2002 har Historiska museet och Statens fastighetsverk (SFV) tagit fram planer och utredningar för att åtgärda de mest brådskande problemen med byggnaden. De närmaste fyra årens ackumulerade behov av investeringar uppgår enligt SFV:s bedömning till drygt 42 miljoner kronor. Oavsett omprioriteringar inom SHMM:s anslag är dessa kostnader omöjliga att hantera. Konsekvenserna av det nya kostnadshyressystemet framstår därvid som orimliga. Detta har SHM påpekat för regeringen i budgetunderlaget för år 2003 samt i två skrivelser 2002-03-01 och 2002-11-26.

SHM står under innevarande och nästa år inför stora men helt nödvändiga investeringar i nya basutställningar. Den nuvarande basutställningen om forntiden är t.ex. mer än 30 år gammal. Dessa investeringar i utställningar och behovet av att fortsätta utveckla en framgångsrik verksamhet riskerar nu att inte kunna genomföras, eftersom kostnaderna för eftersatt underhåll överstiger myndighetens disponibla resurser.

SHM hemställer därför om engångsmedel på 42 miljoner kronor, alternativt en nivåhöjning med 5,3 miljoner kronor, för att klara de närmaste fyra årens investeringar i byggnaden. Vi vidhåller samtidigt i tidigare skrivelser framförda begäran om ett klagande vad gäller kostnadshyressystemets konsekvenser för SHM.

2. Utveckling av museipedagogik

Statens historiska museer (SHMM) har under perioden 2001-2003 tillsammans med Nordiska museet och de regionala museerna ingått i regeringens satsning på att utveckla museipedagogiken. SHMM har i särskild rapport i samband med årsredovisningen för 2002 utförligt redovisat resultaten av denna verksamhet. Sammanfattningsvis kan dock konstateras att de särskilda medel som ställts till myndighetens disposition skapat förutsättningar för en radikalt förbättrad museipedagogik. Resultaten gäller såväl de samarbeten som upprättats med övriga museer runt om i landet som utvecklingen och förstärkningen av de egna pedagogiska resurserna på myndigheten.

Utveckling och implementering av museipedagogik kräver dock långsiktighet. Flera delar av SHMM:s insatser behöver drivas vidare för att ge full utdelning av insatta resurser. Det gäller t.ex. de forskningskontakter som nu etablerats, ett fortsatt arbete med att möta nya gruppers behov av särskilt pedagogiskt material och en fortsatt utveckling och samordning av samtliga landets museers pedagogiska material via nätet riktat direkt till ungdomsskolan. Detta är exempel på områden där SHMM tillsammans med en mängd olika intressenter utvecklat långsiktiga och viktiga pedagogiska resurser för lärande på nya sätt.

För att möjliggöra en fortsatt utveckling på dessa områden och därvid skapa en allt bättre resurs för skolor och andra utbildningsanordnare samt modernisera den pedagogik som museerna kan erbjuda allmänheten, hemställs om en anslagsförstärkning om 2 miljoner kronor.

3. Utökad låneram

Statens historiska museum (SHM) har under de senaste tre åren investerat stora resurser i en förnyelse av de ålderdomliga basutställningarna. Under år 2001 öppnade den första delen - Vikingar. Detta har kunnat klaras utan särskilda extra medel över statsbudgeten. Det har inneburit stora omprioriteringar inom myndighetens anslag och att låneramen utnyttjats.

Nu står SHM inför en nödvändig förnyelse av den 30-åriga basutställningen om forntiden. Samtidigt krävs investeringar i lokalerna för att bl.a. möta utmaningarna inför fri entré 2004. Vi bedömer att låneramen därvid är i knappaste laget, efter den sänkning som gjordes för ca. fem år sedan, och behöver ökas med 5 miljoner kronor.

För att möjliggöra periodiseringar av kostnader för fluktuerande hyra och investeringar i bl. a. utställningar är storleken på anslagskrediten och anslagssparandet betydelsefulla. SHMM hemställer därför om ett återställande av nivån på anslagskrediten till 3%.